

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt II. De excellentia legis Christi, nempe Evangelii, tam in se, quam Alcorano comparata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

CAPVT II.

De excellentia legis Christi, nempe Evangelii, tam in se, quam Alcorano comparata.

SI quis Evangelii virtutes, doctrinam, stylum, propius attentiusque contempletur, clarè intelliget, non hominis esse opus, sed Dei, nec potuisse ab humanis ingenis, sine proprio & particulari Spiritu divini afflatu componi: quæ, ut legentis fiant aptiora, ostendenda erunt, ex illis quatuor capitibus, ex quibus supra clarè deduximus legem Mahometi vanam, mendacem, iniquam, turpem, inordinatam, neque à DEO emanasse, neque ad DEUM homines dirigere, nempe ab autore sive conditore legis, à materia, quam continet, à forma, qua scripta, à fine quem hominibus præcibit. Ex his igitur causarum generibus breviter Evangelii excellentia supra Alcoranum luce clarius apparebit.

Evangelii excellentia supra Alcoranum, ex eo quod lex sit à Deo lata & tradita, & homines ad æternam felicitatem perducatur.

§. 1.

Mahometus
Christi
deprædicat.

In primis Mahometus ipse in Alcorano Christum Dominum supra omnes Prophetas, qui unquam f. ère, aut futuri expectantur, commendavit, Evangeliique doctrinam, supra omnes divinas Scripturas, magnificavit, ut inter alia loca manifestè testatur in Alcorano in c. *Elmeide*, Terminavimus (inquit) viam hominum per JESUM Christum Filium MARIE veracissimum Prophetam, & dedimus ei Evangelium, in quo est deductio, & lux, & veritas manifesta, & in eodem cap. inquit quasi ex persona DEI, O Christe considera, quem dedi tibi Spiritum sanctum, ut loquaris: item in incunabilis bis docui te librum, & sapientiam, & legem Moyfi & Evangelium. Ecce quam apertè fatetur ipse Mahometus Evangelii autorem esse DEUM, illudque Christo inspirasse: ipsius vero Alcorani autorem solum nominavit Mahometum hominem ignatum, impium, turpem, mendacem, innumerisque aliis sceleribus famosum.

Præterea sicut Mahometus in hoc sæculo carneus fuit, & turpissimus, ita & in futuro carni studendum putavit: nam & eam beatitudinem posuit, quæ magis porco quam homini convenit, Paradisi (inquit) solum aureum, smaragdus & hyacinthis crebro interpositis est distinctum, omni fructifera constitum arbore, decurrentibus per amœna fluentis: quorum alia quidem lac, alia mel album, alia vinum purissimum fundunt. Dies (inquit) unus erit mille annorum, Annus quadraginta millium annorum, quæ proportio inter diem & annum tam docta? & ex astronomorum regulis desumpta, ut non amplius quam quadragies major sit annus die? Sed quæ potest in cælis esse nox, ubi semper splendat Sol, nec se unquam illinc auferat vel recondit? Dies autem, si Solis est præsentia, semper est in cælo dies: sin conversio cæli naturalis, horis quatuor & viginti constituitur. Addit: vestientur illic omni colore, præterquam nigro. Primum ferculum in mensa erit jecur piscis Abisbosi, credo quod palato Mahometi erat gratissimus; sed non est omnibus idem palatum, nec

idem sapor: & quasi homo, qui totus erat corpus sine mente, nihil reliquit menti, quæ est hominis pars præcipua.

Evangelium vero Christi non in corporis bonis & commodis sitam ait esse beatitudinem, sed in eo, quod in homine est potissimum ac excellentissimum, nempe in animo, nec in vitæ hujus curriculario laborioso atque ærumnoso, sed in bonis sempiternis. Beatitudo igitur nostra quam expectamus in altera vita, est ipsa DEI visio, qua nihil optabilius inveniri potest. Videbit enim beatus animus, & quæ sunt in cælo, & quæ sub cælo. Quid erit quod ejus aspectum fugiat? nullum decet oblectamentum, nihil requirit ultra plenus animus. Nam quid pleno opus est? nihil illi deest, qui nihil cupit. Desideria nostra implebit optimus, ac maximus DEUS, in quo omnia sunt bona, nec ullum cupiditatibus nostris relinquet locum, erit DEUS omnia in omnibus, qui sine fine videbitur, sine fine amabitur, sine defatigatione laudabitur. Quæ lingua dicere, vel quis in intellectus capere sufficit. Illius Civitatis supernæ, quanta sint gaudia, Angelorum choris interesse, cum beatissimis spiritibus gloriæ Conditoris assistere, præsentem DEI vultum cernere, incircumscriptum lumen videre, nullo mortis metu affici, incorruptionis perpetuæ munere lætari: neque illic beatitudo humani corporis in epulis erit, aut in vino, aut in coitu. Ex redundantia beatitudinis animæ glorificabitur corpus ipsam, & similitudinem ejus induet. Falgebit tanquam Sol in conspectu Dei, tenentati ejus nulla resistet materia; leve & agile infinita spatia in ictu oculi permeabit, nihil erit quo amplius lædi possit: inviolabile erit & impassibile, more animæ, & ita totus homo exultabit, & dicit cum Propheta: *Cor meum & caro mea exultaverunt in Dominum DEUM vivum.*

Ex parte rerum, quas Evangelium continet in multis præexcellit Alcoranum. §. 2.

In Evangelio veritatem manifestam contineri docuit æpissimè Alcoranus. Est enim lex à Deo ipso lata, ut etiam Alcoranus fatetur, ac ex consequenti ex omni parte pura, recta, sancta, ab omni errore immunditia penitus abhorrens, ab omni errore protus aliena, rectæ consona rationi, tota undique perfecta, & quæ docet homines omnem vitæ perfectionem, & sanctitatem, sicut DEUS ipse, à quo promanat, totus est secundum se perfectus, purus, & sanctus. Quare nihil potest habere stultum, mendosum, falsum, aut imperitum, ac multo minus turpe aliquid, aut præcipere, aut approbare, qualia omnia in Alcorano probavimus reperiri.

Præterea Evangelium omnia habet, quæcunque par est habere divinum librum, hoc est humanæ salutis. Primum omnium non de humanis attributis, atque opificiis, sed de speculatione causarum, non de circumspectione & prudentia, vel publica vel privata præcepta continet, sed de immortalitate, ac bonis æternis. Idcirco Evangelium nuncupatur, hoc est, bona & læta annuntiatio. Disciplina aliæ, sapientiæ, artes quæcunque, ac prudentiæ hujus mundi nuntiant venire ad Imperiū, ad regnum, ad opes, ac potentiam ævi hujus fragilis, ac brevissimi, ad opiparas epulas, ad ludos, ad voluptates, ad decus, ad laudem, ad rigidam atque inanem virtutis umbram, ad terram fluentem lacte & melle, ad puellas formosissimas, & quotidianas comperationes. Evangelium autem Christi venire celeres atque expeditos ad amandum

In Evangelio
docuit
veritatem

Evangelium
nuncupatur

dem DEUM, ut cum illo in aeternitate jungatur, unde existet beatitudo inextimabilis. Hinc ut Deus homines omnes, absque ulla exceptione, aptos idoneosque condidit suae felicitati, ita & legem, quam ipse tradidit, hoc est, felicitatis huius viam certissimam, communem esse omnibus voluit. Nulla ab ea aetas excluditur, aut repellitur, nullus sexus, natio, conditio, eaque de causa *Catholica est fides nuncupata.*

Deinde admiratione non caret, in toto Evangelio, & quidem ab imperitiis humanae sapientiae conscripto, non inveniri ea, quae in monumentis maximorum ingeniorum, magnaue eruditione, & cognitione rerum atque usu excellentissimorum crebra sunt, ut aliquid sit varium & pugnans, ut aliquid ineptum, puerile, frigidum, absurdum, ridiculum, & ubi scriptori danda sit venia, quod dormitarit. Nihil in eis tale: Ut appareat rectorem moderatoremque illarum mentium, & manuum fuisse DEUM, illisque id beneficium esse collatum, quod nulli humanorum ingeniorum, naturae quidem relicto inditu reperies. Nullum est verbum, quod ad summam instituti non pertineat, hoc est, ad rationem pietatis, & cum in his, quae mediocritia possent estimari, sic eluceat divini consilii effectus, minus erit profecto mirandum, nihil in eis esse obscenum, & turpe, ut in Alcorano Mahometi, & apud gentium vates: nihil anile, delirum, blasphemum, & in Thalmud Judaeorum, & apud plerisque Philosophos.

In expolitione autem eorum, quae Christus, vel egerit, vel dixerit, eadem admirabilis majestas, quae in ceteris, seu potius amplior & sublimior. Nihil deinceps Evangelistae scripserunt, quod nostra non referret cognosci, nihil omiserunt, quod referret. Nam quicquid tenet a est nos scire Evangelis est explicatum: curiosa, hoc est, quae ad salutem nostram non faciunt, praetermissa sunt. Et haec omnia non tractant, tanquam encomium, sed narrationis modo, pure, simpliciter, nude: ex quo promptissimum sit iudicare, illam & verum fuisse optimum, DEUM ipsum summum ac praepotentem. Quibus de causis & rationibus, hoc possum affirmare, non minus audacter quam verè: si cuncta humana sapientia conspiraret, ut hominem aliquem DEUM esse vellet ostendere, & ejus opera, & dicta divina fingeret, de illo homine quicquid animo esset collatum, & in id quod finisset adhiberet rationis cultum, dissentendi vim & acumen rationum, non posset tamen Evangelium unum, quale est nostrum componere, hoc est, conscribere, quo id possit evincere persuadere, quemadmodum Evangelistae nostri fecerunt, solo historiae contextu, de tractis quibuscumque humanae sapientiae viribus atque ornamentis. Hoc verò, ut profanis atque imperitiis foras videatur incredibile, aut non factis probabile, quisquis tamen altius in Evangelii sensum penetrarit, facile mihi assentietur.

De Evangelii forma & stylo.

§. 3.

Cum Evangelium sine discrimine omnibus esset tradendum, par erat, ut ab omnibus capi, tenerique posset, adjectam observantiam & cultum. Quare non est traditum Evangelium obscurum, & difficile ad intelligendum, tanquam paucissimis profuturum, sed facile, dilucidum, apertum, expositum omnibus. Ut nemo esset, quin petere illinc posset, & tanquam de fonte haurire, quae salutis expedirent, Philosophi atque

Oratores locuti sunt excelsius, ornatius, accuratius, subtilius in omni genere artium: videlicet non scribebant omnibus, ac ex ingenio, vel facundia decus, & gloriam caprabant. Ergo illa ipsa tam elaborata pauci adeunt, pauciores intelligunt. Nihil est scilicet periculi, si illa tenebris obruta sub ignorantia delitescant. At quod scire omnibus expedit, & est necesse, quod extremae calamitatis est necesse, utique congruum est, quod ab omnibus quantum lat est intelligatur.

Quare proposita est DEI disciplina, ea facilitate, quae apta esset omnium ingenis, quam omnes facile caperent, simplici videlicet narratione, exemplisque, & similitudinibus sumptibus de rebus notissimis. At in hac ipsa facilitate & simplicitate, tam utili, tam congruenti quibuslibet, quanta occultat altitudo mysteriorum, quae divitissime exercere possint magna atque sublimia ingenia, nec non bona ac religioni dedita pascere! Nullum est in Evangelio verbum, quo non regatur grande aliquid, & admirabile arcanum. Magna est in Evangelistis, narrationis constantia, tenorque perpetuus, facilitas autem in affectata, & ubique similis sui. Gravitas vero & severitas divinis rebus congruens, nihil in illis profum jocosum, aut ridiculum, non delapsi sunt ad ullam sui ostentationem, non ad citandos erudites nationum, non ad aliquid inferendum ex sapientia mundi, quae cum maxime erat in pretio, non ad descriptiones regionum, aut locorum, non ad inanes ulla atque otiosas digressiones, aut quae amentitate sua deinere possent lectorem, nihil in illis vacans, aut aliofium pertransiens; in Alcorano verò, ut vidimus, ostendimusque *supra*, mira est inconstantia, incertitia, & obscuritas. Vides autem quantum inter Evangelium & Alcoranum intersit? Hec obscurus, difficilis, intricatus, nemo intelligit, nisi Arabs: nostrum vero planum, facile; nihil fieri potest in quacunque lingua dilucidius, ut ea Philosophia aperta esset omnibus, quae salutem omnium evulgabatur. Quid quod & ipse Mahometus, ait se non totum Alcoranum intelligere, nec alium praeterquam DEUM intellecturum? quis ergo est futurus usus ejus, quod homines non intelligunt? Rogo, cum vir sapiens loquitur hominibus rudioribus, & praecipit, ut aliquid agant, accommodatne ad suam excellentem intelligentiam ea, quae dicit, an potius ad captum eorum, quibus loquitur?

C A P V T III.

Conclusio supradictae excellentiae legis Christi, ubi breviter duodecim praerogativae Evangelii, supra Alcoranum recensentur.

EX praedictis cum Cardinali Turrecrem, colligere possumus duodecim excellentias, sive praerogativas dignitatis, quibus lex Christianorum a secta Mahometi distinguitur, propter quae Saraceni, & quicumque alii infideles, si verae beatitudinis cupiunt participes fieri, omnia alia secta religio ad fidem Christi, ad Religionem Christianam, extra quam non est salus, deberent quam velocissimè concurrere. Habet in primis fides, lexque Christianorum originem summae nobilitatis, quoniam non ab hominibus, nec casu, aut fortuna allata est, sed ab ore Dei processit. Lex verò, sive secta Mahometi, non habet originem caelestem, sed terrenam,

Excellentia legis Evangelicae.